

Megatrendy i lokalne wyzwania - skuteczna współpraca jako odpowiedź

Ryszard Grobelny – ekspert ZMP

13 listopada 2025r.

Menti

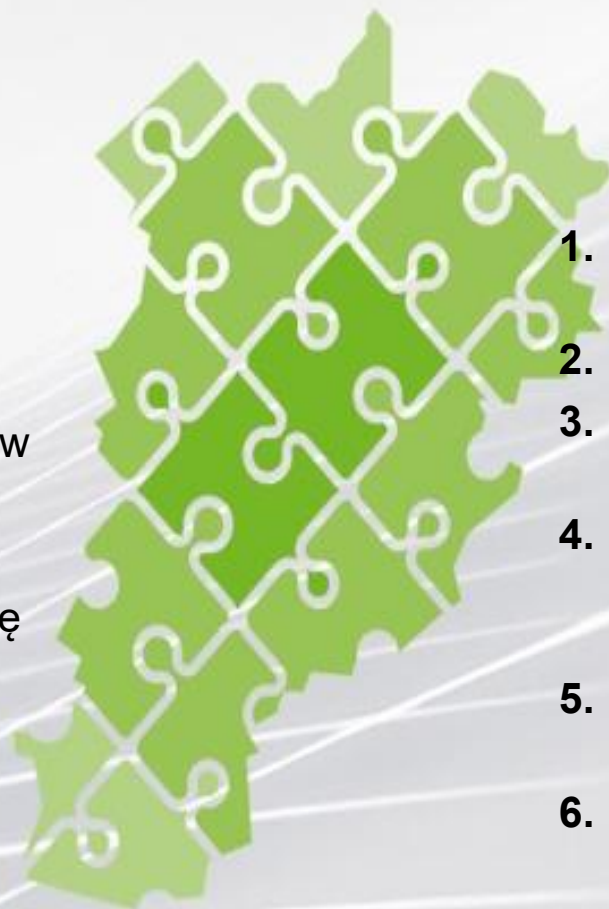
1. Wskaż Twoim zdaniem najistotniejsze z punktu widzenia aglomeracji konińskiej trendy rozwojowe poza demografią i zmianami na rynku pracy (pytanie otwarte; chmura odpowiedzi)

Wskaż Twoim zdaniem najistotniejsze z punktu widzenia Aglomeracji Konińskiej TRENDY ROZWOJOWE poza demografią i zmianami na rynku pracy ...

Próba ujęcia głównych megatrendów i ich konsekwencji lokalnych, głównie z punktu widzenia Aglomeracji Konińskiej.

Jednocześnie próba odpowiedzi czy współpraca w konińskim obszarze funkcjonalnym może być remedium na pojawiające się wyzwania.

Co dzisiaj ?

1. **Demografia i jej konsekwencje**
2. **Cyfryzacja i automatyzacja**
3. **Transformacja energetyczna i dekarbonizacja**
4. **Globalizacja, zmiany łańcuchów dostaw i modelu konsumpcji**
5. **Zmiany klimatyczne i środowiskowe**
6. **Zmiany społeczne (urbanizacja, polaryzacja, zmiana postaw)**
7. **Bezpieczeństwo**

Demografia i jej konsekwencje

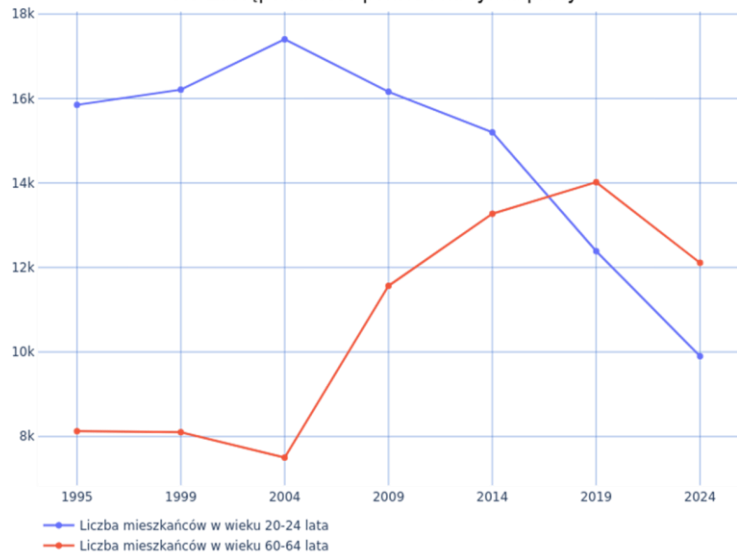

Mniejsza liczba mieszkańców i starzejące się społeczeństwo, to:

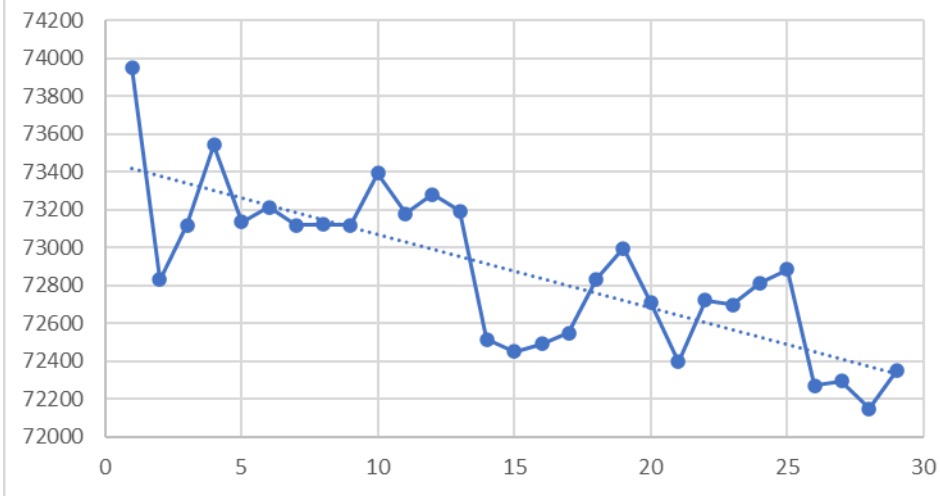
- Zmiany na rynku pracy (mniej pracowników, problem ze znalezieniem pracownika)
- Znaczące zmiany na rynku usług (znaczne ograniczenie typowych usług, np. oświata, a pojawienie się i rozwój nowych np. zdrowie, opieka społeczna)
- Załamanie się efektów skali

Demografia i jej konsekwencje

5.5 Zastępowalność pokoleń na rynku pracy

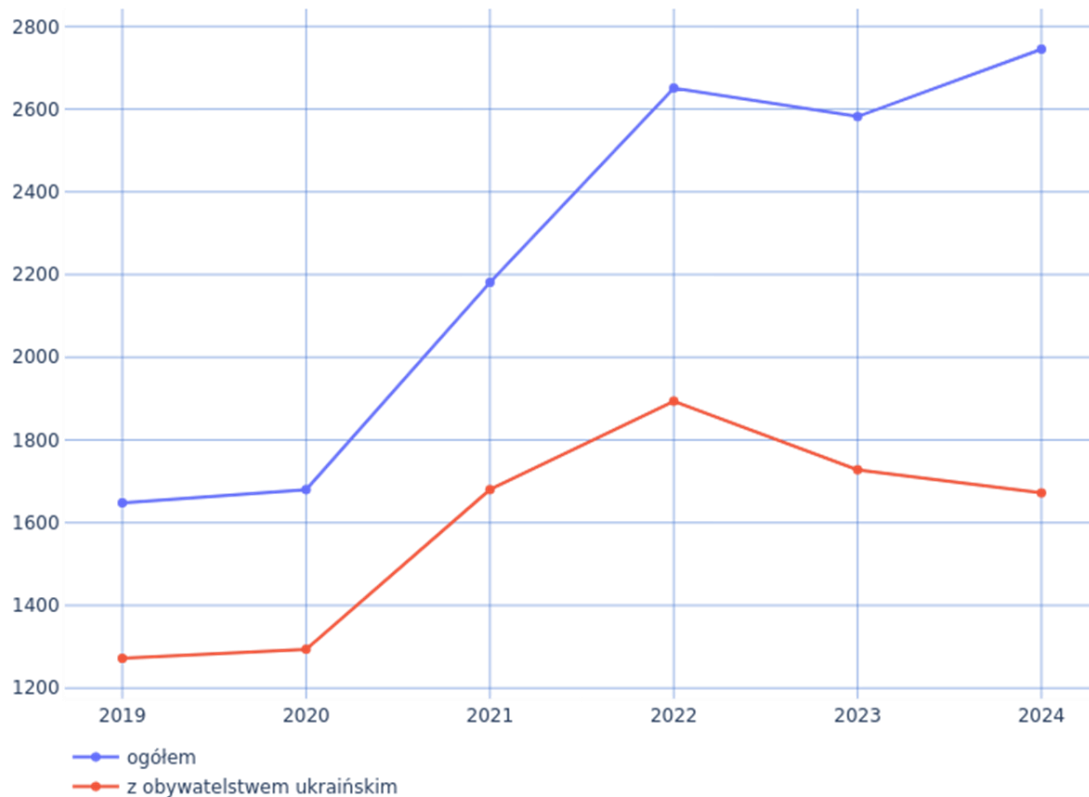

Pracujący w okresie grudzień 2022-kwiecień 2025

Demografia i jej konsekwencje

15. Ubezpieczeni z tytułu pracy z obywatelstwem innym niż polskie

Demografia i jej konsekwencje

Remedium:

- Zmiana postaw społecznych (poczucia bezpieczeństwa, wzmocnienia rodziny, ograniczenia konsumpcjonizmu itp.)
- Świadoma polityka migracyjna
- Nastawienie na poprawę wydajności pracy (we wszystkich sferach)
- Współpraca w celu uzyskania efektu skali (Centra Usług Wspólnych, centra kompetencji, uwspólnienie usług itp.)

Przykłady:

- Szkolnictwo zawodowe
- Ubezpieczenia
- Informatyzacja i cyberbezpieczeństwo
- Współpraca energetyczna

Cyfryzacja i automatyzacja

Coraz więcej działań zarówno w administracji jak i gospodarce się automatyzuje i podlega cyfryzacji, rodzi to istotne wyzwania:

- Zbyt niskie kwalifikacje administracji publicznej
- Wykluczenie cyfrowe znacznej części społeczeństwa
- Zastosowanie sztucznej inteligencji (AI) w wielu działaniach – (nieznane/nierozpoznane wyzwania)
- Cyfryzacja i automatyzacja wymagają odpowiedniej skali głównie ze względu na relatywnie wysoki nakład początkowy

Cyfryzacja i automatyzacja

Remedium

- Tworzenie centrów kompetencji
- Stosowanie wspólnych zamówień i ujednolicanie systemów w większej skali
- Koordynowanie polityk informatycznych, szczególnie tych adresowanych do mieszkańców

Przykłady:

- Wspólne oprogramowanie
- Wspólna obsługa / help desc

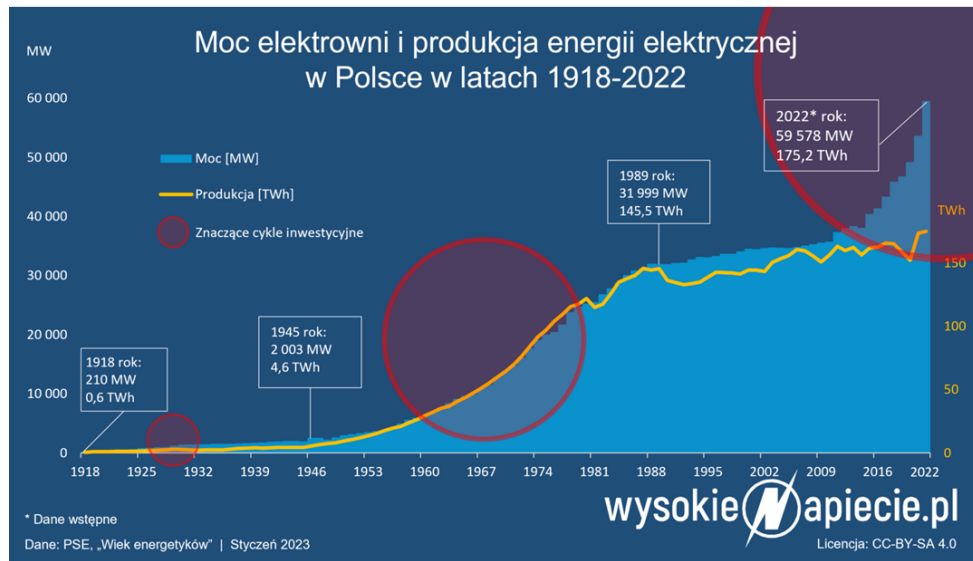
Transformacja energetyczna i dekarbonizacja

Energetyka jest najszybciej zmieniającym się obszarem Polskiej gospodarki, o wielorakich konsekwencjach:

- Olbrzymi wzrost nakładów na energetykę w gospodarce Polski
- Zmiana struktury przestrzennej produkcji i konsumpcji energii
- Konieczność magazynowania energii
- Monizm energetyczny (wszystko na prąd)
- Zmiany w systemie ciepłowniczym
- Niezbędna termorenowacja, także (a może przede wszystkim) zasobów prywatnych
- Zmiana modelu konsumpcji
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Ubóstwo energetyczne
- Formalne wymagania dekarbonizacji

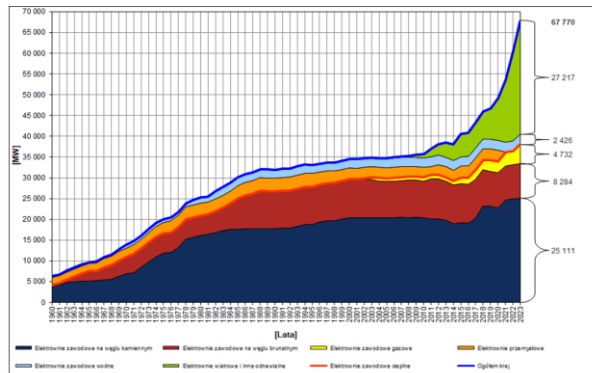
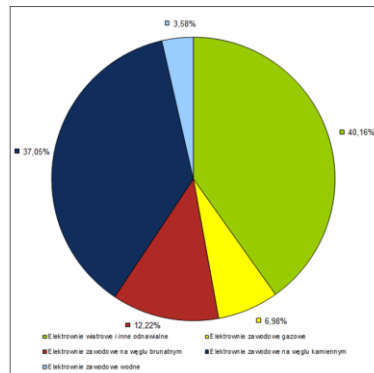
Transformacja energetyczna i dekarbonizacja

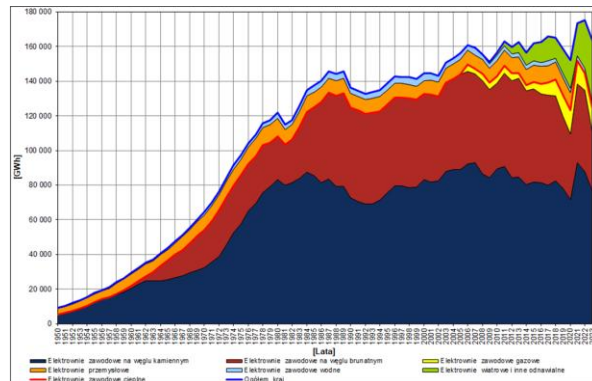
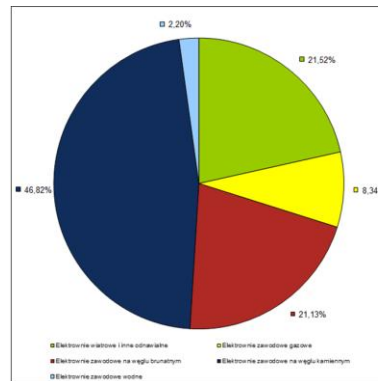
Źródło: <https://wysokienapiecie.pl/81733-produkcja-energii-elektrycznej-w-polsce/> (dostęp 12.11.2024)

- Polska rozpoczyna właśnie **największy w historii cykl inwestycyjny w energetyce.**
- Pod względem skali wyzwania może się on mierzyć tylko z **elektryfikacją i inwestycjami w elektrownie w epoce Gierka** oraz budową pierwszych okręgowych systemów energetycznych w II Rzeczypospolitej.
- To co istotnie wyróżnia obecny okres modernizacji, to:
 - **nadwyżka mocy nad produkcją,**
 - **nowe (nie ciepłe) systemy energetyczne.**

Transformacja energetyczna i dekarbonizacja

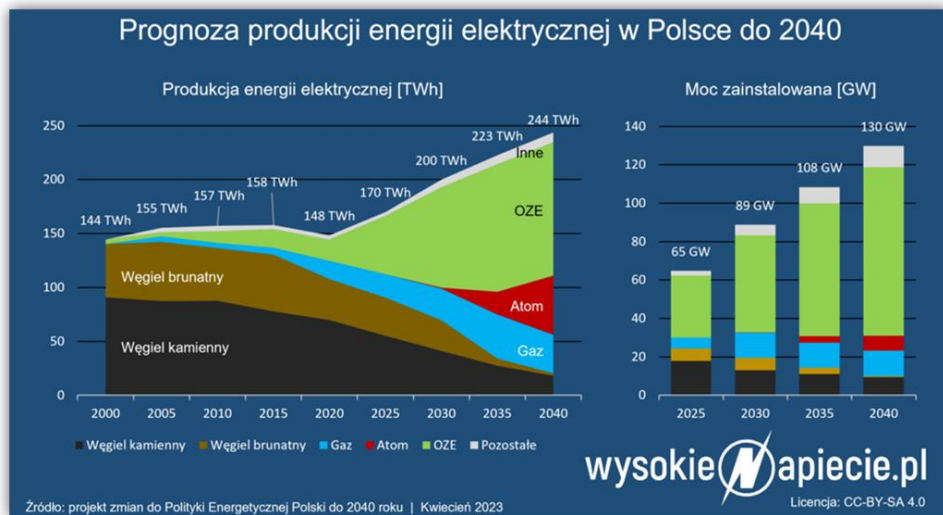

Od 2010 roku dynamiczny wzrost mocy zainstalowanej w OZE. W 2023 roku **więcej mocy zainstalowanej jest w OZE niż w elektrowniach na węgiel kamienny.**

Wzrost produkcji z OZE nie jest tak dynamiczny jak wzrost mocy zainstalowanej. W 2023 roku produkcja energii elektrycznej z OZE stanowiła **mniej niż 25%.**

Transformacja energetyczna i dekarbonizacja

W najbliższej przyszłości prognozuje się **przyspieszenie procesu modernizacji systemu energetycznego**.

OZE stanie się dominującym elementem nie tylko zainstalowanej mocy, **ale także rzeczywistej produkcji**.

Będziemy produkowali coraz więcej energii, a zatem nie tylko „zamienimy źródła” ale także musimy **zwiększyć produkcję**.

Transformacja energetyczna i dekarbonizacja

Remedium:

- Tworzenie centrów kompetencji
- Koordynowanie polityk (nie tylko polityki energetycznej) w większej skali, co najmniej obszaru funkcjonalnego
- Wsparcie mieszkańców w dostosowaniu się do nowych wyzwań

Przykłady:

- Energetyk miejski – centrum kompetencji
- Klastry energii
- Społeczności energetyczne

Globalizacja

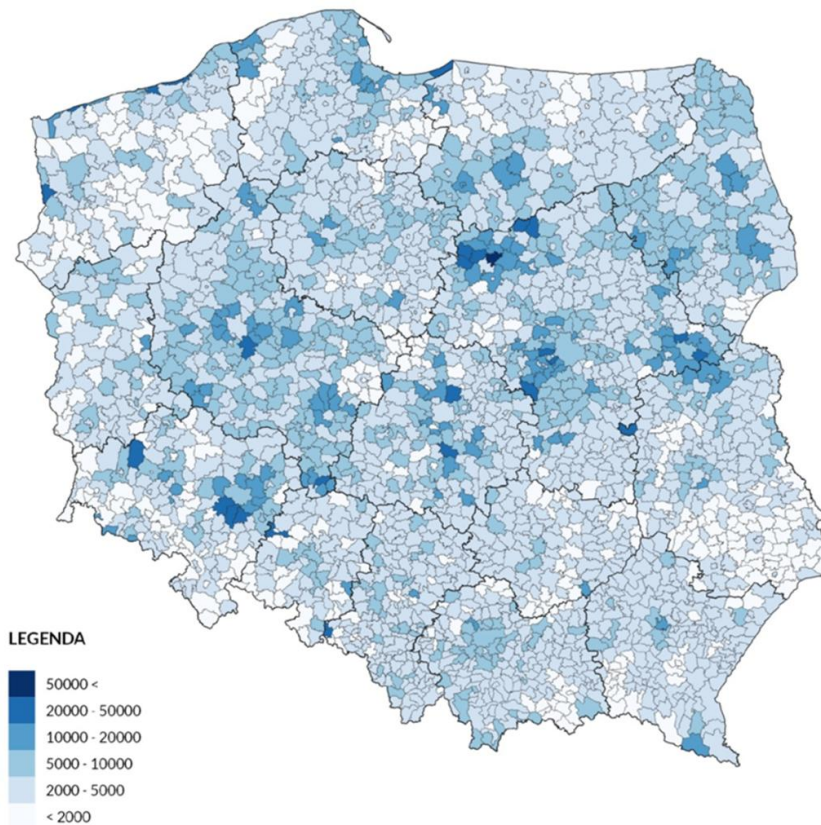
Mimo ostatnich zawirowań na rynkach światowych globalizacja postępuje, choć część gospodarek narodowych próbuje w większym stopniu skrócić łańcuchy dostaw (uniezależnić się od niepewnych dostawców).

- Daje to szansę na rozwój rynków lokalnych (głównie w oparciu o wysokiej jakości produkty rolno-spożywcze i codziennego użytku)
- Następuje stopniowa zmiana modelu konsumpcji na produkty o dłuższym okresie użytkowania, oraz na wzbudzające więcej emocji (doświadczeń – silnie widoczne w zakresie dóbr luksusowych i turystyki)
- Rozwój w coraz większym stopniu przenosi się do aglomeracji i na obszary wzdłuż głównych powiązań komunikacyjnych.
- Pojawiają się nieoczywiste obszary rozwoju oparte o lokalne zasoby – inicjatywy, wykraczające swym zasięgiem znacznie poza rynek lokalny

Globalizacja

INWESTYCJE OGÓŁEM

Powierzchnia użytkowa oddana
do użytkowania w m2
(suma dla lat 2017-2021)
na 1000 ludności

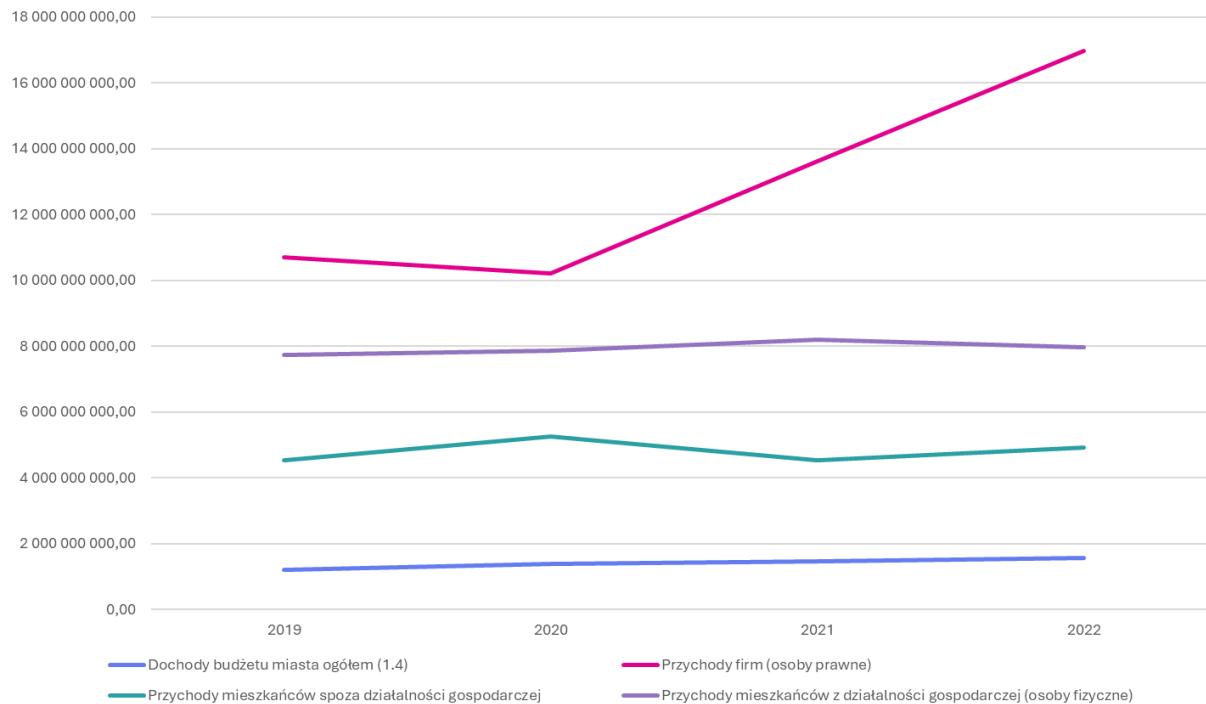

Globalizacja

< 5%

Przychody mieszkańców i firm a budżet miasta Konina i gmin powiatu

Globalizacja

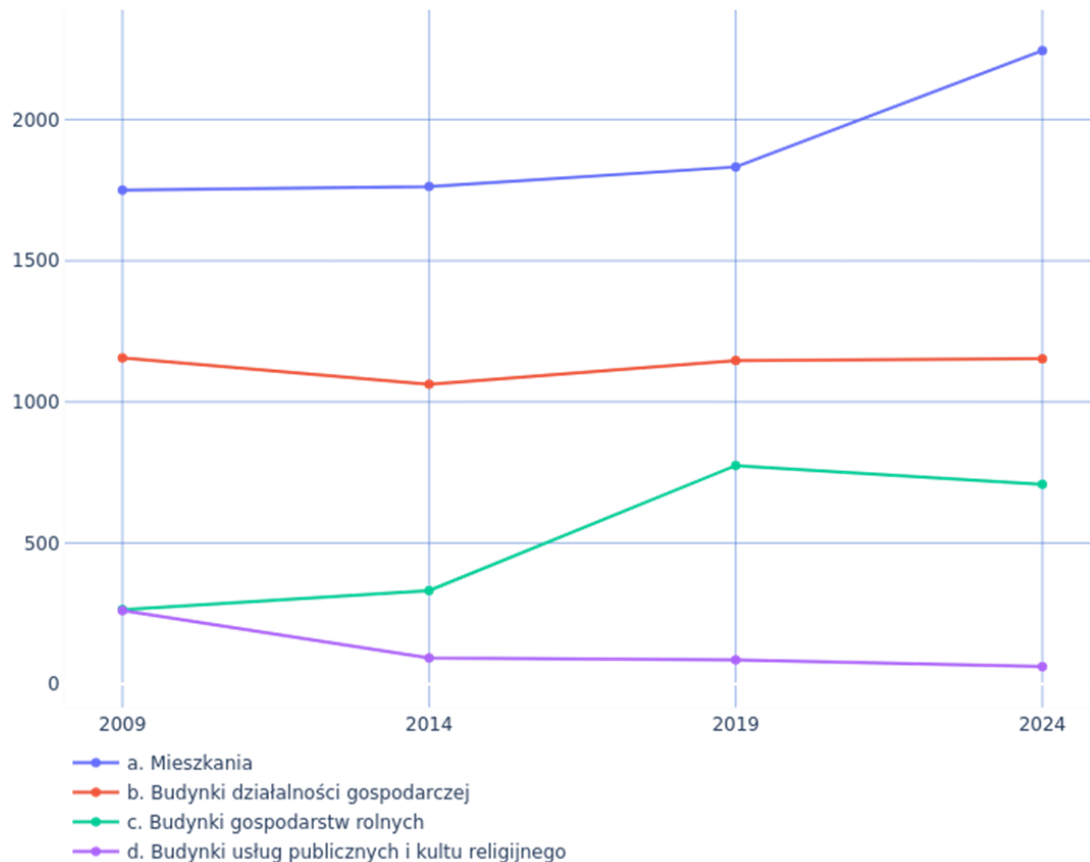
Wzrost:

- mieszkania
- rolnictwo

Stabilizacja:

- działalność Gospodarcza
- usługi publiczne

3. Struktura inwestycji - wskaźnik (m²/1000 mieszkańców)

Globalizacja

Remedium:

- Działanie na wartościach i emocjach – czynnik społeczny
- Poszukiwanie ponadlokalnych przewag konkurencyjnych
- Rozwój powiązań komunikacyjnych
- Promocja lokalnych działań gospodarczych

Przykłady:

- Rozwój rynku lokalnego – promocja lokalnych produktów
- Integracja z systemem komunikacyjnym

Zmiany klimatyczne i środowiskowe

W ostatnich latach dochodzi do bardzo szybkich zmian klimatu, rodzących znaczące skutki środowiskowe

- Obniżenie się cieplnego komfortu życia
- Susza
- Gwałtowne opady powodujące podtopienia
- Spadek bioróżnorodności
- Zmiany w rolnictwie i wykorzystaniu terenów rolnych

Zmiany klimatyczne i środowiskowe

Remedium:

- Lokalna retencja wód opadowych
- Rozwój terenów zielonych
- Przekształcenia w rolnictwie
- Działania na rzecz bioróżnorodności

Przykłady:

- Przedsięwzięcia energetyczne
- Wspólne działania środowiskowe (np. w ramach dorzecza)

Zmiany społeczne

Bardzo szybkie zmiany technologiczne mają istotne reperkusje społeczne. Rozpadają się więzi społeczne i gwałtownie zmieniają się (zanikają) tradycyjne systemy wartości. W efekcie prowadzi to:

- Segmentacji i polaryzacji społeczeństwa
- Wzrostu napięć społecznych i chorób cywilizacyjnych w tym psychicznych
- Trudności komunikacyjnych (przekazu informacji)
- Upadku znaczenia rodziny i chęci posiadania potomstwa
- Urbanizacja i suburbanizacja – rosnące koszty życia

Zmiany społeczne

Remedium:

- Rozwój oparty o wartości
- Budowanie lokalnych systemów wsparcia
- Ograniczanie suburmanizacji (konceptcja miasta zwartego)

Przykłady:

- Miasto 15 minutowe
- Lokalna komunikacja publiczna

Bezpieczeństwo

Gwałtownie rośnie poziom zagrożenia bezpieczeństwa zarówno ze względu na zjawiska naturalne (klimatyczne, pandemie), jak i wywołane przez człowieka (wojny, akty terrorystyczne, wypadki).

- W związku z tym pojawia się konieczność ochrony zarówno infrastruktury krytycznej, jak i bezpośrednio ludności.
- Konieczne jest również utrzymywanie zasobów rezerwowych pozwalających na funkcjonowanie w okresie zagrożenia.
- Niezbędna jest również zmiana postaw społecznych i przygotowanie mieszkańców do samodzielności w okresie zagrożenia.

Bezpieczeństwo

Remedium:

- Edukacja społeczna
- Przygotowywanie planów kryzysowych
- Utrzymanie rezerw strategicznych na wypadek sytuacji kryzysowych

Przykłady:

- ???

Uwaga generalna

Występujące obecnie megatrendy znacznie podnoszą koszty zarówno życia mieszkańców, jak i funkcjonowania całych systemów społecznych. W efekcie powoduje to relatywne obniżenie jakości życia (przynajmniej w stosunku do oczekiwań). Dodatkowo zmiany struktury społecznej (starzenie się społeczeństwa) i relatywny spadek liczby pracujących (najlepszych podatników) wymusza istotne zmiany w systemach finansowych, na które społeczeństwo nie jest przygotowane.

Menti

1. Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

🌟 9 groups found

bezpieczeństwo

13 responses

"bezpieczeństwo", "Bezpieczeństwo", "Bezpieczen..."

komunikacja

13 responses

"Komunikacja", "Zintegrowana komunikacja", "kom..."

edukacja

11 responses

"Edukacja", "Szkolnictwo", "Edukacja -sieć szkoł", "..."

usługi

10 responses

"Usługi komunalne", "Usługi społeczne", "Zakupy", "..."

turystyka

7 responses

"Turystyka", "Transport turystyka", "Rozwoj turysty..."

transport

5 responses

"Transport"

środowisko

5 responses

"Ochrona środowiska", "Zagospodarowanie odpa..."

energia

3 responses

"Produkcja energii", "Energia wspólny zakup", "Tran..."

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Turystyka

Bezpieczeństwo

Transport

Komunikacja

Transport

Zakupy

Transport publiczny

Transport turystyka

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Informatyka, transport,
edukacja

Komunikacja publiczna

komunikacja
międzygminna

Transport

Usługi komunalne

Edukacja

Bezpieczeństwo

Współdziałanie

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Bezpieczeństwo

Komunikacja

Transport - komunikacja

Szkolnictwo

bezpieczeństwo

Transformacja
energetyczna

Transport

Bilet aglomeracyjny,
działania na rzecz
edukacji zawodowej

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Edukacja seniorów

Bezpieczeństwo

Transport

Komunikacja

Zagospodarowanie
odpadów

Rozwoj turystyki

Ubezpieczenia

Edukacja

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Edukacja

Pozyskiwanie środków
finansowych

Oferta inwestycyjna

Turystyka

Turystyka

Komunikacja,
informatyzacja,
energetyka

Kształcenie zawodowe

Utylizacja śmieci

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Transport publiczny

Bezpieczeństwo
transport zakupy

Zintegrowana
komunikacja

Bezpieczeństwo

Opieka senioralna

Ochrona środowiska

Zintegrowany sytem
ściezek rowerowych

Oze

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Spółdzielnie energetyczne
Rozwój infrastruktury
sportowej Wspólne
budowanie atrakcji regionu

Zarządzanie kryzysowe

Usługi komunalne

Usługi społeczne

Odpady

Edukacja

Transport publiczny
Cyberbezpieczeństwo
Adaptacja do zmian klimatu

Energia wspólny zakup

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Produkcja energii

Klimat

Szkolnictwo

Ochrona środowiska

Przetwórstwo rolne,
energia,
bezpieczeństwo

Edukacja -sieć szkół

Transport publiczny

Obszarowe dokumenty
strategiczne

Podaj od 1 do 3 przykładów działań, lokalnych samorządów mogących się wpisywać w trendy globalne.

Samowystarczalność
energetyczna

Turystyka i promocja
regionu Wspólna darmowa
komunikacja zbiorowa dla
aglomeracji Wspólne usługi
komunalne

Wprowadzenie e-usług
w ramach e-urzędu

Energia

Podsumowanie

Jedną z istotnych odpowiedzi na poziomie lokalnych na globalne megatrendy jest zacieśnienie współpracy lokalnych struktur samorządowych.

Jednakże współpracy także trzeba się uczyć. Uczenie się metodą małych kroków często jest skuteczne. Należy zatem zacząć od rzeczy najprostszych stopniowo przechodząc do tych najistotniejszych.

Niestety czasu nie ma zbyt wiele.

Dziękuję

A long-exposure photograph of a cobblestone street in Cieszyn at night. The street is flanked by historic buildings with warm yellow lighting. In the background, a clock tower is visible against the dark sky. Light trails from passing vehicles create bright, curved streaks across the foreground. The word "Dziękuję" is overlaid in the top left corner.

